

Hřích prvotní

V myšlence „prvotního hříchu“ je mnoho hluboce pravdivých momentů, ale zároveň celá řada momentů vysoce problematických. Především velice záleží na kontextu, v němž je tato myšlenka původně doma nebo do něhož je ex post úváděna. Mnohé významy se vynořily teprve s novými kontexty. Tak např. protesty mnoha moderních myslitelů, spjaté s filosoficky docela specificky zatíženým předpokladem, že člověk je „od přírody“ (což bylo chápáno jako reinterpretace původního „od Stvořitele“) dobrý, jsou spjaty s určitou antropologií, která představuje v původním významovém kontextu těžký anachronismus. Naproti tomu v kontextu ještě mnohem pozdějším, kdy byla a je zdůrazňována dějinná dimenze, se myšlence „prvotního hříchu“ dostává nové (ovšem vůči původním kontextům rovněž anachronické) kvality, když je nějaká jedinečná událost interpretována jako nesmírně závažná pro všechno, co po ní následuje a vůbec může následovat, a když je zároveň zproblematizována fatálnost oné události a proklamován způsob, jak její dosah může být omezován až postupně anulován (byť už nikoliv v rámci samotných dějin, ale to zase souvisí s jinými kontexty a příslušnými jejich interpretacemi). Co z toho (a z eventuelních dalších příkladů a dokladů) vyplývá? Toto theologické „učení“ je třeba podrobit důkladné revizi a „rekonstrukci“, protože v průběhu proměn doby došlo k tolika nekontrolovaným posunům původních významů, že tím byl narušen celkový smysl onoho theologúmena.

(Písek, 930928-1.)